ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 28ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση C-62/97 P,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Julian Currall, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Denis Waelbroeck, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 12 Δεκεμβρίου 1996 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο τμήμα) στην υπόθεση T-33/95, Lozano Palacios κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-1535), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

María Lidia Lozano Palacios, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Βρυξελλών, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Noël Louis, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της εταιρίας fiduciaire Myson SARL, 30, rue de Cessange,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Ragnemalm, πρόεδρο τμήματος, P. J. G. Kapteyn και K. M. Ιωάννου (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Φεβρουαρίου 1997, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού (ΕΚ) και των αντιστοίχων διατάξεων των Οργανισμών (ΕΚΑΧ) και (ΕΚΑΕ) του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 12ης Δεκεμβρίου 1996 στην υπόθεση, Τ-33/95, Lozano Palacios κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-1535, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), κατά το μέρος που κρίθηκε ότι η Lozano Palacios δικαιούται να λάβει την αποζημίωση εγκαταστάσεως που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) απλώς και μόνον για τον λόγο ότι λαμβάνει αποζημίωση αποδημίας.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

2 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Lozano Palacios, ισπανικής ιθαγενείας, ήταν υπάλληλος του ισπανικού Υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων όταν τέθηκε στη διάθεση της Επιτροπής στις Βρυξέλλες για

περίοδο δύο ετών, μεταξύ της 1ης Μαΐου 1991 και της 30ής Απριλίου 1993, σύμφωνα με την απόφαση PEE/894/88 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1988, περί του καθεστώτος των αποσπασμένων στις υπηρεσίες της Επιτροπής εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών (στο εξής: καθεστώς ΑΕΚΜ). Στη συνέχεια, η απόσπασή της παρατάθηκε μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου 1994.

3 Κατά την απόσπασή της, η αναιρεσίβλητη συνέχισε να αμείβεται από το ισπανικό Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων και να εκπληρώνει τις φορολογικές της υποχρεώσεις στην Ισπανία. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 7, του καθεστώτος ΑΕΚΜ, είχε υποχρέωση να κατοικεί στον τόπο υπηρεσίας της. Κατά συνέπεια, κατοικούσε στις Βρυξέλλες σε μισθωμένο διαμέρισμα.

4 Η αναιρεσίβλητη περιελήφθη τον Ιούνιο του 1993 στον κατάλογο επιτυχόντων του γενικού διαγωνισμού COM/A/757. Στις 10 Μαρτίου 1994, διορίστηκε δόκιμος υπάλληλος της Επιτροπής, με ισχύ από τις 16 Φεβρουαρίου 1994, και τοποθετήθηκε στις Βρυξέλλες.

5 Με απόφαση της 12ης Απριλίου 1994, η Επιτροπή καθόρισε ως τόπο προσλήψεως και τόπο καταγωγής της αναιρεσίβλητης τις Βρυξέλλες, οπότε δεν της αναγνώρισε το δικαίωμα να τύχει της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, της επιστροφής εξόδων ταξιδίου που προβλέπουν τα άρθρα 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και 8, παράγραφος 1, του ίδιου παραρτήματος, της επιστροφής εξόδων μετακομίσεως που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, και των ημερησίων αποζημιώσεων που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 1. Αντιθέτως, της χορηγήθηκε η αποζημίωση αποδημίας που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII.

6 Η αναιρεσίβλητη υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ. Ζήτησε να καθοριστεί η Μαδρίτη ως τόπος προσλήψεώς της, να καθοριστεί το Albacete (Ισπανία) ως κέντρο των συμφερόντων της υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII και να τύχει, κατά συνέπεια, αποζημιώσεως εγκαταστάσεως, ημερησίων αποζημιώσεων και επιστροφής εξόδων μετακομίσεως και ταξιδίου.

7 Με απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1994 (στο εξής: επίμαχη απόφαση), η Επιτροπή απέρριψε ρητώς τη διοικητική αυτή ένσταση.

8 Με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1995, η οποία έχει αναδρομική ισχύ από τις 16 Φεβρουαρίου 1994, η Επιτροπή μετέβαλε τον τόπο καταγωγής της αναιρεσίβλητης, ορίζοντας ότι αυτός είναι το Albacete, τόπος κατοικίας των γονέων της.

9 Με απόφαση της Επιτροπής της 8ης Δεκεμβρίου 1994, η αναιρεσίβλητη μονιμοποιήθηκε από τις 16 Νοεμβρίου 1994.

10 Στις 16 Φεβρουαρίου 1995, η αναιρεσίβλητη άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή κατά της επίμαχης αποφάσεως.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

11 Το Πρωτοδικείο έκρινε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι, όταν προσλήφθηκε από την Επιτροπή, η ενδιαφερόμενη δεν είχε άλλη κατοικία παρά στις Βρυξέλλες. Έτσι, επικύρωσε την επίμαχη απόφαση, η οποία είχε καθορίσει ως τόπο προσλήψεως της ενδιαφερόμενης τις Βρυξέλλες, και απέρριψε τα αιτήματά της να τύχει ημερησίων αποζημιώσεων (σκέψεις 52 έως 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως), επιστροφής εξόδων μετακομίσεως (σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και επιστροφής εξόδων ταξιδίου (σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

12 Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την επίμαχη απόφαση κατά το μέρος που δεν χορηγήθηκε στην ενδιαφερόμενη η αποζημίωση εγκαταστάσεως που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Το άρθρο αυτό ορίζει:

«1. Αποζημίωση εγκαταστάσεως ίση προς τον βασικό μισθό δύο μηνών, αν πρόκειται περί υπαλλήλου ο οποίος δικαιούται επιδόματος στέγης, ή προς τον βασικό μισθό ενός μηνός, αν πρόκειται περί υπαλλήλου μη δικαιουμένου

αυτού του επιδόματος, δικαιούται ο μόνιμος υπάλληλος που πληροί τους όρους για τη χορήγηση της αποζημιώσεως αποδημίας ή αποδεικνύει ότι υποχρεώθηκε να αλλάξει κατοικία για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του άρθρου 20 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.

(...)

2. Αποζημίωση εγκαταστάσεως του ιδίου ύψους καταβάλλεται κατά την τοποθέτηση σε νέο τόπο υπηρεσίας στον υπάλληλο που καλείται να αλλάξει κατοικία για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του άρθρου 20 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.

3. Η αποζημίωση εγκαταστάσεως υπολογίζεται σύμφωνα με την οικογενειακή κατάσταση και τον μισθό του υπαλλήλου κατά τον χρόνο πραγματοποιήσεως της μονιμοποιήσεως ή κατά τον χρόνο της τοποθετήσεώς του στον νέο τόπο υπηρεσίας.

Η αποζημίωση εγκαταστάσεως καταβάλλεται, κατόπιν υποβολής εγγράφων που δικαιολογούν την εγκατάσταση του υπαλλήλου στον τόπο τοποθετήσεώς του (...).»

13 Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, για να έχει δικαίωμα αποζημιώσεως εγκαταστάσεως ο υπάλληλος πρέπει να πληροί μία από τις ακόλουθες δύο διαζευκτικές προϋποθέσεις, ήτοι είτε να πληροί τις προϋποθέσεις για να λάβει αποζημίωση αποδημίας είτε να αποδείξει ότι υποχρεώθηκε να αλλάξει κατοικία για να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 20 του ΚΥΚ (σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

14 Αφού υπενθύμισε ότι, κατά πάγια νομολογία, σκοπός της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως είναι ιδίως να αντισταθμιστούν τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο υπάλληλος, ο οποίος μετά τη νομότυπη μονιμοποίησή του μεταβαίνει από ένα πρόσκαιρο σε ένα οριστικό καθεστώς και πρέπει, κατά συνέπεια, να μπορέσει να παραμείνει και να ενταχθεί στον τόπο υπηρεσίας του κατά τρόπο μόνιμο για απροσδιόριστο αλλά σημαντικό χρονικό διάστημα (από-

φαση της 9ης Νοεμβρίου 1978, 140/77, Verhaaf κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 635, σκέψη 18), και, αφού τόνισε ότι, εν προκειμένω, η ενδιαφερόμενη έλαβε αποζημίωση αποδημίας, το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από αυτό τούτο το κείμενο του άρθρου 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει ότι η ενδιαφερόμενη δικαιούται να λάβει αποζημίωση εγκαταστάσεως (σκέψεις 61, 63 και 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

15 Το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, για να αποκτήσει το δικαίωμα αυτό, η υπάλληλος έπρεπε επί πλέον να αποδείξει ότι υποχρεώθηκε να αλλάξει κατοικία, καθότι τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα να καταργηθεί η δεύτερη από τις δύο εναλλακτικές δυνατότητες που προβλέπει ο κοινοτικός νομοθέτης στη διάταξη αυτή (σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

16 Το Πρωτοδικείο απέρριψε και το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, για να λάβει αποζημίωση εγκαταστάσεως, η ενδιαφερόμενη έπρεπε να αποδείξει, επί πλέον, ότι υποβλήθηκε σε «πραγματικά έξοδα», τονίζοντας ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προβλέπει μια κατ' αποκοπήν παροχή και ότι ο υπάλληλος, όταν εγκατασταθεί στον τόπο υπηρεσίας του, δεν έχει υποχρέωση να αποδείξει ότι όντως υποβλήθηκε σε έξοδα (σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Η αίτηση αναιρέσεως

17 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη κατά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ σχετικά με τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως.

18 Συναφώς, η Επιτροπή αναφέρεται, αφενός, στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η τελευταία αυτή διάταξη και ισχυρίζεται ότι το άρθρο 71 του ΚΥΚ, το

οποίο παραπέμπει στο παράρτημα VII του ΚΥΚ, προβλέπει το δικαίωμα του υπαλλήλου να τύχει «(...) επιστροφής των εξόδων, στα οποία υπεβλήθη λόγω της αναλήψεως των καθηκόντων του (...)». Εξάλλου, το τμήμα 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, τιτλοφορούμενο «Επιστροφή εξόδων», περιλαμβάνει και την αποζημίωση εγκαταστάσεως. Κατά συνέπεια, η αποζημίωση αυτή, όπως οι άλλες αποζημιώσεις που περιλαμβάνονται στο τμήμα 3, σκοπό έχει να καλύψει τα έξοδα στα οποία ο υπάλληλος όντως υποβλήθηκε ή ήταν δυνατό να υποβληθεί. Η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη που μπορεί να συμβιβαστεί με την αρχή της απαγορεύσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού και με την υποχρέωση χρηστής διαχειρίσεως των δημοσίων πόρων.

19 Από την άλλη πλευρά, η έννοια και ο σκοπός της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως συνηγορούν επίσης υπέρ της ερμηνείας αυτής. Έτσι, κατά τη νομολογία, σκοπός της αποζημιώσεως αυτής είναι να «παρασχεθεί στον υπάλληλο η δυνατότητα να αντιμετωπίσει τα αναπόφευκτα έξοδα στα οποία υποβάλλεται λόγω της εντάξεώς του σε νέο κύκλο για απροσδιόριστο αλλά σημαντικό χρονικό διάστημα» (προαναφερθείσα απόφαση Verhaaf κατά Επιτροπής). Όμως, η αναιρεσίβλητη είχε ήδη εγκατασταθεί στις Βρυξέλλες τρία σχεδόν χρόνια πριν από τον διορισμό της ως δοκίμου υπαλλήλου και, συνεπώς, είχε ήδη ενταχθεί στον τόπο υπηρεσίας της.

Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

20 Όπως εύστοχα παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 13 των προτάσεών του, από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει σαφώς ότι η αποζημίωση εγκαταστάσεως οφείλεται στον μόνιμο υπάλληλο που πληροί τις προϋποθέσεις να λάβει αποζημίωση αποδημίας.

21 Έτσι, η αποζημίωση εγκαταστάσεως, η οποία είναι παροχή κατ' αποκοπήν και αδιαίρετη, οφείλεται αυτομάτως στον υπάλληλο κατά τη μονιμοποίησή

του υπό την προϋπόθεση ότι αυτός δικαιούται να λάβει αποζημίωση αποδημίας και ότι έχει εγκατασταθεί στον τόπο υπηρεσίας του, χωρίς να έχει ο ενδιαφερόμενος υποχρέωση να αποδείξει συναφώς ότι όντως υποβλήθηκε σε έξοδα. Τούτο προκύπτει αναμφίβολα και από το άρθρο 5, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

22 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από τον σκοπό της αποζημιώσεως εγκαταστάσεως, με την οποία επιδιώκεται να αντισταθμιστούν τα αναπόφευκτα έξοδα που συνεπάγεται για τον ενδιαφερόμενο η μετάβαση από μια πρόσκαιρη κατάσταση, όπως είναι κατά κανόνα η κατάσταση του δοκίμου υπαλλήλου, στη σταθερή κατάσταση του μονίμου υπαλλήλου, η οποία απαιτεί προσπάθεια εντάξεως στον τόπο υπηρεσίας για απροσδιόριστο αλλά σημαντικό χρονικό διάστημα. Η αποζημίωση αυτή οφείλεται ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι, το συνηθέστερο, ο μονιμοποιηθείς υπάλληλος συνεχίζει να κατοικεί υπό την ίδια στέγη όπως και πριν. Αυτός είναι επίσης ο λόγος που, όταν ο υπάλληλος μονιμοποιείται και λαμβάνει αποζημίωση εγκαταστάσεως, παύει η τυχόν καταβολή ημερησίων αποζημιώσεων, με τις οποίες επιδιώκεται να αντισταθμιστούν τα μειονεκτήματα που οφείλονται στην πρόσκαιρη κατάσταση του δοκίμου υπαλλήλου.

23 Απ' όλες τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οφείλεται αποζημίωση εγκαταστάσεως στην αναιρεσίβλητη. Κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο βάσει του άρθρου 118 έχει εφαρμογή επί της αναιρετικής διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.

Ragnemalm Kapteyn Ιωάννου

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

R. Grass H. Ragnemalm